



Tutuklu/Hükümlülerin Ebeveynlik Tutumları ile Kendi Ebeveynlerinden Algıladıkları Ebeveynlik Tutumları Arasındaki İlişki

The Relationship Between the Parental Attitudes of Inmates and Perceived Parental Attitudes from their Parents

Prof. Dr. Ayşe Belgin AKSOY¹, Dr. Öğr. Üyesi Kızbes Meral KILIÇ²

Öz

Bu çalışmanın amacı, cezaevinde bulunan tutuklu/hükümlülerin kendilerine uygulanan anne baba tutumları ile kendilerinin çocuklarına uyguladıkları anne baba tutumları ve benlik saygıları arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır. Çalışmada 56 (28 kadın, 28 erkek) tutuklu/hükümlü yer almıştır. Çalışmada “Sosyo-Demografik Bilgi Formu”, “Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeği”, “Ebeveyn Tutum Ölçeği” ve “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” kullanılmıştır. Bağımsız Gruplar İçin t Testi ve Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analizleri sonuçları, kadın tutuklu/hükümlülerin benlik saygısı düzeylerinin daha düşük olduğu, çocukluklarında uygulanan anne kabul/ilgi/sevgi boyutunun erkeklerde daha yüksek olduğu, kadın tutuklu/hükümlülerin çocuklarına karşı daha aşırı koruyucu oldukları, çocukluklarında uygulanan otoriter tutum ile benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu ve çocuklarına uyguladıkları anne-baba tutumlarında kendi anne- babalarının tutumlarından etkilenmedikleri görülmüştür. Bu çalışmada, çocukluk, ergenlik ve yetişkinliği etkileyen bir süreç olan anne baba tutumları kadın ve erkek tutuklu/hükümlüler açısından farklı sonuçlar ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cezaevi, tutuklu/hükümlü, çocuk yetiştirme stilleri, anne baba tutumu, benlik saygısı

Makale Türü: Araştırma

Abstract

This study aimed to examine relationship between the parental attitudes of inmates' and perceived parental attitudes from their parents and self-esteem. 56 (28 women, 28 men) inmates took place in this study. The data were gathered by using the “Socio-Demographic Data Form”, the “Parenting Style Questionnaire”, the “Parental Attitude Scale” and the “Rosenberg Self-Esteem Scale”. The data were analyzed by using t test for independent groups and The Pearson product-moment correlation analysis. The results of the study revealed that female inmates' self-esteem was lower than male inmates. Male inmates' perception of maternal acceptance/interest/love were higher than female inmates. Female inmates were more protective to their children than male inmates. There were significant correlations between perception of authoritarian attitude of parents and self-esteem. They did not affect parent attitudes applications from their parent's parent attitudes. Parent attitudes which effect childhood, adolescent and adulthood revealed different results in terms of inmates.

Keywords: Prison, inmates, parenting styles, parent attitudes, self-esteem

Paper Type: Research

¹Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, aksoya@gazi.edu.tr.

²Akdeniz Üniversitesi, Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi, kmeralkilic@akdeniz.edu.tr.

Atf için (to cite): Aksoy, A.B., ve Kılıç, K.M. (2019). Tutuklu/Hükümlülerin Ebeveynlik Tutumları ile Kendi Ebeveynlerinden Algıladıkları Ebeveynlik Tutumları Arasındaki İlişki. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(1), 672-685.

1. Giriş

Londra King's Üniversitesi Uluslararası Cezaevi Araştırmaları Merkezi'nin her yıl yayınladığı Dünya Cezaevi Nüfusu Listesi'ne göre dünya genelindeki cezaevlerinde 10 milyondan fazla tutuklu ve hükümlü bulunmaktadır (Walmsley, 2016). Dünya genelindeki cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlülerin büyük çoğunluğunu erkekler oluştururken, yaklaşık % 2 ile % 9'unu kadınlar oluşturmaktadır (Walmsley, 2015). Avrupa Konseyi'ne üye ülkelerden alınan istatistikler doğrultusunda her yıl hazırlanan 2014 yılı ceza infaz kurumları istatistiğine göre, toplam 47 ülkedeki kadın tutuklu ve hükümlü oranı % 5 olarak saptanmıştır (Aebi, Tiago ve Burkhardt, 2015). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2017 verilerine göre ülkemizdeki cezaevlerinde 232.340 tutuklu ve hükümlü bulunmaktadır. Tutuklu ve hükümlülerin % 4,3'ünü kadınlar oluşturmaktadır (TÜİK, 2018).

Cezaevinde bulunma durumu sadece tutuklu/hükümlüleri etkilememektedir. Bu kişilerin anne-babaları, eşleri, sevgilileri, çocukları, diğer yakınları ve arkadaşlarının oluşturduğu oldukça geniş bir sosyal çevre etkilenmektedir. Anneleri cezaevinde olan çocukların sayısı Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) giderek artmaktadır. 1999'da 1,5 milyon küçük çocuk ya da her 50 çocuktan 1'inin annesinin cezaevinde olduğu tahmin edilmiştir. Bu çocukların % 22'sinin 5 yaş, % 58'inin ise 10 yaş altında oldukları belirtilmiştir (Mumola, 2000). Anne babaları cezaevinde olan çocukların kalacak yer problemi ve anne babalarını cezaevinde ziyaret etme sıklıkları erkek ve kadın tutuklu/hükümlüler için farklılık göstermektedir (Mumola, 2000).

Anne babaların tutumları, çocuklarıyla olan iletişimlerinin niteliği, çocuklarının benlik oluşumunda ve benlik saygılarında etkili olmaktadır. Baumrind'in geliştirdiği ve Maccoby ve Martin'in gözden geçirdiği, demokratik, otoriter, izin verici-müşahakâr ve izin verici-ihmal-kâr anne baba tutumları en çok kabul görmüş ebeveyn tutumlarıdır. Otoriter ebeveynler, çocuklarına karşı oldukça talepkarken, duyarlılıkları oldukça azdır. Çocuklarının uymalarını istedikleri kuralları olmasına rağmen onlarla sıcak ve iyi ilişkiler kurmazlar. En başarılı yaklaşım olarak kabul edilen tutumu benimseyen demokratik ebeveynler de oldukça talepkarken, çocuklarının uymasını istedikleri kuralları mevcuttur aynı zamanda çocuklarıyla oldukça sıcak ve yakın ilişkileri vardır. Çocuklarıyla oyun oynar, onlara kitap okur ve sarılırlar. İzin verici-müşahakâr ebeveynler, çocuklarına karşı oldukça duyarlıdır ancak talepkar değildirler ve çok az kuralları vardır. Çocukları istedikleri gibi davranabilirler. İzin verici-ihmal-kâr ebeveynler ne duyarlı ne de talepkardır. Çocukları istedikleri gibi davranabilir, ancak ebeveynler onlarla etkileşime girmez. Aslında bu tutumda çocuklar ihmal edilir (Krull, 2014). Ebeveynlik tutumu olarak aşırı koruyuculuğu benimseyen anne babalar, çocuğa gerekenden daha çok ilgi ve kontrol gösterirler. Bu yaklaşımla yetiştirilen çocuklar, bağımlı, güvensiz ve duygusal hassasiyet özelliklerini geliştirebilir (Yavuzer, 2001).

Benlik saygısı, kişinin kendisini benimsemesi, onaylaması, kendisine değer vermesi, saygı duymasındır ve kendisine verdiği değere ilişkin yargılarıdır. Kişinin kendisini değerli bulması ve benlik saygısı akıl ve ruh sağlığının önemli göstergelerinden biridir (Budak, 2003). İlgili literatür incelendiğinde, kadınların benlik saygılarının erkeklerden daha düşük düzeyde olduğu görülmüştür (Bleidorn ve diğ., 2016; Chubb, Fertman ve Ross, 1997; McMullin ve Cairney, 2004; Moksnes, Moljord, Espnes, ve Byrne, 2010; Rosenfield, 1989; Wilgenbush ve Merrel, 1999). Benlik saygısı, içinde yaşanan kültürel özellikler, sosyoekonomik özellikler ve anne baba tutumlarından etkilenir (Berk, 2013). İlgili literatür incelendiğinde, demokratik anne baba tutumlarının diğer anne baba tutumlarına göre çocuklarda daha yüksek benlik saygısına yol açtığı görülmüştür (Balat ve Akman, 2004; Baybek ve Yavuz, 2005; DeHart, Pelham ve Tennen, 2006; Duru, 1995; Evrengöl, Canat ve Köker, 1992; Güngör, 1989; Herz ve Gullone, 1999; Haktanır ve Baran, 1998; Suner-İkiz, 2000; McKinney, Milone ve Renk, 2011; Milevsky, Schlechter, Netter ve Keehn, 2007; Rudy ve Grusec, 2006; Sümer ve Güngör, 1999; Tunç ve Tezer, 2006; Wilkinson, 2004; Pomerantz ve Eaton, 2000).

Çocukluk dönemlerinde ebeveynleriyle kaliteli ve yeterli şekilde bir araya gelememiş, etkileşim kuramamış bireylerin yetişkinliklerinde kendi çocuklarını yetiştirmede sorunlar yaşayabildikleri bilinmektedir (Dökmen, 1985). İlgili alan yazın incelendiğinde, çocukluğunda olumsuz yaşantılar yaşamış ebeveynlerin problem çözme becerilerinde başarılı olmadığı, öfkelerini kontrol etmede sorunlar yaşadıkları bildirilmektedir (Ryder, 1995). Anne babalar anne babalığı nereden öğrenmektedirler? Anne babaların bu alanda profesyonel ve profesyonel olmayan kişilerden, kitaplardan, internet ve medyadan bilgilere ulaştığı belirtilmektedir. Profesyonel olmayan kişiler arasında yer alan anne babalar anne babalık konusunda çocuklarına yardımcı olmaktadır (Radey ve Randolph, 2009). Anne babaların %75-87'sinin anne babalık hakkındaki bilgileri kendi anne babalarından edindikleri belirtmişlerdir (Akister ve Johnson, 2004; Schultz ve Vaughn, 1999).

Suçla karışma ile çocuk yetiştirme tarzları arasında ilişkileri ortaya koyan çalışmalar incelendiğinde, otoriter, izin verici-ihmkar gibi anne baba tutumlarının öfkeli ve saldırgan davranışlarla ilişkili olduğu, duygusal ve davranışsal problemlerin ciddiyetini ve çocukların suça bulaşma olasılıklarını artırdığı bildirilmektedir (Chipman, Olsen ve Klein, 2000; Bergman ve Walker, 1997; Ersen, İnem, Havle, Yener, Karamustafaloğlu ve İpekçioğlu, 2001; Hovee, Blokland, Dubas, Loeber, Gerris ve Van der Laan, 2008; Hovee, Dubas, Gerris, Van der Laan ve Smeenk, 2011; Jonson-Reid, 2004; Lipsey ve Derzon, 1998; Spaccarelli vd., 1995; Steinberg, Eisengart ve Cauffman, 2006).

Çocuğun içine doğduğu ailenin sosyoekonomik yapısı ve anne baba tutumları sosyalizasyon süreci ile çocuğu şekillendirmesi bakımından önemlidir. Suç olgusu tek nedenle açıklanamayan oldukça geniş çaplı bir konudur ancak, değer, tutum ve davranışların temelini yaşamın ilk yıllarında aile içinde inşa edildiği düşünüldüğünde, anne baba tutumlarının değeri belirginleşmektedir. İlgili literatür incelendiğinde anne baba tutumları ile çocukluk ve ergenlik döneminde işlenen suç arasındaki ilişkiye daha çok odaklanıldığı (Simons, Whitbeck, Conger ve Chyi-In, 1991; Steinberg, Lamborn, Darlin ve diğ., 1994; Wasserman, Miller, Pinner ve diğ., 1996), ancak yetişkinlerin çocukluklarında kendilerine uygulanan anne baba tutumlarının nasıl olduğu hakkında daha az araştırmanın yapıldığı (Chipman, Olsen ve Klein ve diğ., 2000) görülmüştür. İlgili literatür incelendiğinde, katılımcıların yetişkinlerden oluştuğu araştırmalarda, geçmişte, çocukluk dönemlerindeki ve katılımcıların çocuk ve ergenlerden oluştuğu araştırmalarda halihazırdaki anne babalarının tutumları ile ilgili çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Çocukluklarında kendilerine uygulanan anne baba tutumları ile kendilerinin çocuklarına uyguladıkları anne baba tutumları arasındaki ilişkiyi ve benlik saygılarını ele alan çalışmanın ise yapılmadığı görülmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı, cezaevinde olan anne ve babaların çocukluklarında kendilerine uygulanan anne baba tutumları algıları ile kendilerinin çocuklarına uyguladıkları anne baba tutumları ve benlik saygıları arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır.

2. Yöntem

Bu çalışmada ilişkiisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modellerinde, geçmişte veya halen var olan bir durumun betimleme yaklaşımı kullanılarak çalışılması esastır. Tarama modellerinde, araştırmada incelenen konu kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2005).

2.1. Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubunu Ankara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda bulunan 28 kadın tutuklu/hükümlü ile Ankara 2 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda bulunan 28 erkek tutuklu/hükümlü olmak üzere toplam 56 tutuklu/hükümlü oluşturmuştur. Araştırmaya katılanlara uygulanan ölçekler arasındaki "Ebeveyn Tutum Ölçeği"nin 2-6 yaş arasında çocuklara sahip olan ebeveynlerin çocuk yetiştirme davranışlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiş olması sebebiyle, araştırmaya katılanların 2-6 yaş arasında çocuk sahibi olmaları, ölçekleri anlayabilme, yanıtlayabilme özelliklerine sahip olmaları ve çalışmaya katılmada gönüllü

olmaları şartları aranmıştır. Çalışma grubunun sayısının belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemleri içerisinde ulaşılabilir örnekleme yolu kullanılmıştır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün ve diğ., 2013).

2.2. Veri toplama araçları

Araştırmada tutuklu/hükümlüler ile ilgili bazı sosyo-demografik bilgiler toplamak amacıyla “Sosyo-Demografik Bilgi Formu”, tutuklu/hükümlülerin çocukluklarında kendilerine uygulanan anne baba tutumlarını değerlendirmek için “Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeği”, 2-6 yaş arasında çocuklara sahip olan tutuklu/hükümlülerin çocuk yetiştirme davranışlarını değerlendirmek için “Ebeveyn Tutum Ölçeği”, tutuklu/hükümlülerin benlik saygılarını değerlendirmek için “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” kullanılmıştır.

2.2.1. Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Çalışmaya katılan tutuklu/hükümlülerin sosyo-demografik özelliklerini tanımlamaya yönelik olarak geliştirilen 22 maddelik “Sosyo-Demografik Bilgi Formu” uygulanmıştır. Bu formda cezaevindeki tutukluluk/hükümlülük durumu, doğum tarihi, eğitim düzeyi, meslek/iş, çocukluklarında yaşadıkları aile yapıları, medeni durumları, hâlihazırdaki aile yapıları, çocukları hakkında bilgiler, gelir düzeyleri ile ziyaret durumları hakkındaki sorular yer almaktadır.

2.2.2. Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeği

Çalışmaya katılan tutuklu/hükümlülerin ebeveynlerinden algıladıkları kabul/ilgi düzeyleri ile sıkı denetim/kontrol düzeylerini ölçmek için “Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeği” kullanılmıştır. Sümer ve Güngör (1999) tarafından geliştirilen ölçek, 5’li likert tipindedir. Kabul/ilgi ve sıkı denetim/kontrol boyutunu içeren toplam 22 madde maddeden oluşmaktadır. Bu ölçekten dört çocuk yetiştirme stili sonucu elde edilmektedir (Anneden algılanan kabul/ilgi, babadan algılanan kabul/ilgi, anneden algılanan sıkı denetim/kontrol, babadan algılanan sıkı denetim/kontrol). Sümer ve Güngör (1999)’ün ölçeği güvenilirliğine ilişkin yaptığı analizler sonucunda, anneden ve babadan algılanan kabul/ilgi boyutlarının alfa değeri .94 olarak bulunmuştur. Bu çalışma kapsamında yapılan içsel tutarlılık analizinde Cronbach alfa güvenilirlik katsayıları anne kabul/ilgi/sevgi boyutu için .74; anne sıkı denetim/kontrol boyutu için .78; baba kabul/ilgi/sevgi boyutu için .76; baba sıkı denetim/kontrol boyutu için .82 olarak bulunmuştur.

2.2.3. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Rosenberg (1965) tarafından geliştirilen “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği”, 4’lü likert tipi, çoktan seçmeli sorulardan oluşmuştur. Ölçekte, 12 alt kategori ve 63 soru yer almaktadır (Rosenberg, 1965). Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması Çuhadaroğlu (1986) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin test tekrar test korelasyonu .82-.88 arasında; Cronbach alfa değişkeni ise .77 ile .88 arasında değişmektedir. Bu çalışma kapsamında yapılan içsel tutarlılık analizinde Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .75 olarak hesaplanmıştır.

2.2.4. Ebeveyn Tutum Ölçeği

Ebeveyn Tutum Ölçeği, Karabulut-Demir ve Şendil (2008) tarafından 2-6 yaş arasında çocuklara sahip olan ebeveynlerin çocuk yetiştirme davranışlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek demokratik, otoriter, aşırı koruyucu ve izin verici olmak üzere dört alt boyut ve 46 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 5’li likert tarzındadır. Ebeveyn Tutum Ölçeği boyutlarının Cronbach alfa güvenilirlik katsayıları demokratik boyut için .83, otoriter boyut için .76, aşırı koruyucu boyut için .75 ve izin verici boyut için .74’tür (Karabulut-Demir ve Şendil, 2008). Bu çalışma kapsamında yapılan içsel tutarlılık analizinde Cronbach alfa güvenilirlik katsayıları demokratik boyut için .75, otoriter boyut için .72, aşırı koruyucu boyut için .72 ve izin verici boyut için .73 olarak hesaplanmıştır.

2.3. Veri toplama yöntemi

Araştırmanın çalışma grubunu Ankara Kadın Kapalı ve Ankara 2 Nolu L Tipi Kapalı

Ceza İnfaz Kurumu'nda kalan tutuklu/hükümlüler oluşturmuştur. Çalışmanın amacı, ceza infaz kurumlarında görevli psikolog ve sosyal çalışmacılar tarafından 2-6 yaş arasında çocuğu olan tutuklu/hükümlülere bildirilmiştir. Çalışmaya katılmak isteyen tutuklu/hükümlüler buldukları koşullardan ceza infaz kurumlarında bulunan kütüphane ortamına infaz koruma memurları gözetiminde grup halinde gelmişlerdir. Daha sonra katılımcılara çalışmanın amacı anlatılmış ve çalışmada yer alan ölçekleri okuyarak kendilerinin yanıtlamaları istenmiştir. Anlaşılmayan durumlarda gerekli açıklamalarda bulunulmuştur.

2.4. Verilerin Analizi

Bu çalışmada elde edilen veriler SPSS 16 paket programı ile analiz edilmiştir. Çalışmada kullanılan Sosyo-Demografik Bilgi Formuna ait verilerin analizinde yüzde analizi; Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeği, Ebeveyn Tutum Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeklerine ilişkin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için "Bağımsız Gruplar İçin t Test Analizi"; Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeği, Ebeveyn Tutum Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeklerinden alınan puanlar arasındaki ilişkiyi belirlemek için "Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Tekniği" kullanılmıştır. Sonuçlar yorumlanırken anlamlılık düzeyi olarak 0,01 ve 0,05 kullanılmıştır.

3. Bulgular

Çalışmaya katılanların sosyodemografik özellikleri incelendiğinde (Tablo 1), kadın tutuklu/hükümlülerin % 46,4'ünün, erkek tutuklu/hükümlülerin % 50'sinin ilköğretim mezunu oldukları; kadın tutuklu/hükümlülerin % 32,14'ünün 27-30, erkek tutuklu/hükümlülerin % 78,56'sının 27-35 yaş aralığında olduğu; kadın tutuklu/hükümlülerin % 42,9'unun ev hanımı, erkek tutuklu/hükümlülerin % 96,4'ünün gelir getiren bir işi olduğu; kadın tutuklu/hükümlülerin % 57,1'inin, erkek tutuklu/hükümlülerin % 82,1'inin evli oldukları; kadın tutuklu/hükümlülerin % 57,14'ünün, erkek tutuklu/hükümlülerin % 42,85'inin 1 ile 3 arasında kardeşinin olduğu; kadın tutuklu/hükümlülerin % 82,14'ünün, erkek tutuklu/hükümlülerin % 96,4'ünün anne babasının evli oldukları; kadın ve erkek tutuklu/hükümlülerin % 71,4'ünün içinde büyüdükleri ailenin çekirdek aile olduğu; kadın tutuklu/hükümlülerin % 28,57'sinin 13-15, erkek tutuklu/hükümlülerin % 20-25 yaş arasında evlendikleri; kadın ve erkek tutuklu/hükümlülerin % 82,1'inin şimdiki ailelerinin çekirdek aile olduğu; kadın tutuklu/hükümlülerin % 71,43'ünün, erkek tutuklu/hükümlülerin % 96,4'ünün 1 ile 3 arasında çocuklarının olduğu; kadın ve erkek tutuklu/hükümlülerin % 92,8'inin cezaevine girmeden önce çocuklarını kendilerinin büyüttükleri; kadın tutuklu/hükümlülerin % 28,6'sının çocuklarının dışarıda babalarının, erkek tutuklu/hükümlülerin % 78,6'sının çocuklarının dışarıda annelerinin yanında kaldıkları; kadın tutuklu/hükümlülerin % 32,1'inin çocuklarının cezaevine ziyarete gelmedikleri, erkek tutuklu/hükümlülerin % 28,6'sının çocuklarının ayda bir kez cezaevine ziyarete geldikleri görülmüştür.

Tablo 1. Tutuklu/hükümlülerin sosyo-demografik özellikleri

| Cezaevindeki Durum | Kadın | | Erkek | |
|--------------------|-------|-------|-------|------|
| | n | % | n | % |
| Tutuklu | 5 | 17,9 | 10 | 35,7 |
| Hükmen Tutuklu | 13 | 46,4 | 14 | 50 |
| Hükümlü | 10 | 35,7 | 4 | 14,3 |
| Eğitim Düzeyi | Kadın | | Erkek | |
| | n | % | n | % |
| Okuryazar Değil | 6 | 21,4 | 0 | 0 |
| Okuryazar | 3 | 10,7 | 1 | 3,6 |
| İlköğretim | 13 | 46,4 | 14 | 50 |
| Lise | 4 | 14,3 | 12 | 42,9 |
| Üniversite | 2 | 7,1 | 1 | 3,6 |
| Yaş | Kadın | | Erkek | |
| | n | % | n | % |
| 21-25 | 5 | 17,18 | 2 | 7,2 |

| | | | | |
|--|--------------|----------|--------------|----------|
| 27-35 | 14 | 49,99 | 22 | 78,56 |
| 37-49 | 9 | 32,14 | 4 | 14,28 |
| İş/Meslek | Kadın | | Erkek | |
| | n | % | n | % |
| İşsiz | 5 | 17,9 | 1 | 3,6 |
| Ev hanımı | 12 | 42,9 | 0 | 0 |
| Gelir getiren işi var | 11 | 39,28 | 27 | 96,4 |
| Medeni Durum | Kadın | | Erkek | |
| | n | % | n | % |
| Bekar | 1 | 3,6 | 1 | 3,6 |
| Evli | 16 | 57,1 | 23 | 82,1 |
| Evli-ayrı yaşıyor | 2 | 7,1 | 2 | 7,1 |
| Boşanmış | 9 | 32,1 | 2 | 7,1 |
| Kardeş Sayısı | Kadın | | Erkek | |
| | n | % | n | % |
| 1-3 | 16 | 57,14 | 12 | 42,85 |
| 4-6 | 7 | 25 | 11 | 39,29 |
| 7-10 | 5 | 17,85 | 5 | 17,85 |
| Anne Baba Medeni Durum | Kadın | | Erkek | |
| | n | % | n | % |
| Evli | 23 | 82,14 | 27 | 96,4 |
| Boşanmış | 1 | 3,57 | 1 | 3,6 |
| Resmi Nikahı yok | 2 | 7,1 | 0 | 0 |
| İçinde Büyüdükleri Aile Yapısı | Kadın | | Erkek | |
| | n | % | n | % |
| Geniş Aile | 8 | 28,6 | 8 | 28,6 |
| Çekirdek Aile | 20 | 71,4 | 20 | 71,4 |
| Evlendikleri Yaş | Kadın | | Erkek | |
| | n | % | n | % |
| 13-15 | 8 | 28,57 | 1 | 3,8 |
| 16-19 | 7 | 25 | 5 | 19,2 |
| 20-25 | 4 | 14,29 | 17 | 60,7 |
| 28-36 | 2 | 7,14 | 3 | 10,7 |
| Şimdiki Aile Yapısı | Kadın | | Erkek | |
| | n | % | n | % |
| Geniş Aile | 5 | 17,9 | 5 | 17,9 |
| Çekirdek Aile | 23 | 82,1 | 23 | 82,1 |
| Çocuk Sayısı | Kadın | | Erkek | |
| | n | % | n | % |
| 1-3 | 20 | 71,43 | 27 | 96,4 |
| 4-6 | 7 | 25 | 0 | 0 |
| 8-9 | 1 | 3,5 | 1 | 3,6 |
| Cezaevi Öncesi Çocukları Büyütenler | Kadın | | Erkek | |
| | n | % | n | % |
| Anne/Baba | 26 | 92,8 | 26 | 92,8 |
| Annenin anne babası | 1 | 3,6 | 0 | 0 |
| Babanın anne babası | 1 | 3,6 | 2 | 7,2 |
| Çocukların Şimdi Kaldıkları Yerler | Kadın | | Erkek | |
| | n | % | n | % |
| Annenin yanında cezaevinde | 2 | 7,1 | 0 | 0 |
| Annenin yanında dışarıda | 0 | 0 | 22 | 78,6 |
| Babanın yanında dışarıda | 8 | 28,6 | 0 | 0 |
| Annenin anne babasının yanında | 5 | 17,9 | 0 | 0 |
| Babanın anne babasının yanında | 3 | 10,7 | 5 | 17,8 |
| Akrabanın yanında | 2 | 7,1 | 1 | 3,6 |
| Sosyal Hizmetlerin himayesinde | 2 | 7,1 | 0 | 0 |
| Diğer | 6 | 21,4 | 0 | 0 |
| Çocukların Cezaevine Ziyaret Sıklıkları | Kadın | | Erkek | |
| | n | % | n | % |

| | | | | |
|-----------------------------|---|------|---|------|
| Gelmiyor | 9 | 32,1 | 5 | 17,9 |
| Her hafta geliyor | 3 | 10,7 | 7 | 25 |
| Ayda bir kez geliyor | 6 | 21,4 | 8 | 28,6 |
| Ayda iki kez geliyor | 5 | 17,9 | 5 | 17,9 |
| İki-üç ayda bir kez geliyor | 3 | 10,7 | 2 | 7,1 |
| Altı ayda bir kez geliyor | 2 | 7,1 | 1 | 3,6 |

Tablo 2'de benlik saygısı, çocukluklarında kendilerine uygulanan anne baba tutumları ile kendilerinin çocuklarına uyguladıkları anne baba tutumları puanlarına ilişkin normallik testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 2. Kolmogorov-Smirnov normallik testi sonuçları

| | St. | df | Sig. |
|---|-------|----|------|
| Benlik Saygısı Puanı | 0,117 | 53 | 0,69 |
| Anne Kabul/İlgi/Sevgi Boyutu | 0,119 | 53 | 0,72 |
| Anne Sıkı Denetim/Kontrol Boyutu | 0,90 | 53 | 0,19 |
| Baba Kabul/İlgi/Sevgi Boyutu | 0,85 | 53 | 0,17 |
| Baba Sıkı Denetim/Kontrol Boyutu | 0,74 | 53 | 1,86 |
| Ebeveyn Demokratik Boyut | 0,118 | 53 | 0,63 |
| Ebeveyn Otoriter Boyut | 0,119 | 53 | 0,59 |
| Ebeveyn Aşırı Koruyucu Boyut | 0,136 | 53 | 0,65 |
| Ebeveyn İzin Verici Boyut | 0,88 | 53 | 0,18 |

Tablo 2'de görüldüğü üzere, anlamlılık seviyesinin 0.05'ten büyük çıkması, verilerin normal dağıldığını göstermektedir. Bu sonuçtan hareketle, bu çalışmada elde edilen veriler parametrik testler ile değerlendirilmiştir.

Araştırmadan elde edilen veriler analiz edilerek tablolar halinde sunulmuştur. Kadın tutuklu hükümlüler ve erkek tutuklu ve hükümlülerin benlik saygısı, çocukluklarında kendilerine uygulanan anne baba tutumları ile kendilerinin çocuklarına uyguladıkları anne baba tutumları arasında fark olup olmadığının anlaşılması için "Bağımsız Gruplar İçin t Test" uygulanmış ve sonuçlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3'te yer alan bilgiler incelendiğinde, Rosenberg benlik saygısı ölçeğinden alınabilecek en yüksek puanın 30; anne-baba kabul/ilgi/sevgi ile anne-baba sıkı denetim/kontrol boyutlarının her birinden alınabilecek en yüksek puanın 55 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, cezaevinde bulunan tutuklu/hükümlülerin benlik saygısı ve kendilerine uygulanan anne baba tutumları puanlarının ne çok yüksek ne de çok düşük olduğu saptanmıştır. Tutuklu ve hükümlülerin kendi çocuklarına uyguladıkları anne-baba tutumları incelendiğinde, demokratik boyuttan alınabilecek en yüksek puanın 85; otoriter boyuttan alınabilecek en yüksek puanın 55 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, her iki grubun da demokratik boyut açısından yüksek, otoriter boyut açısından düşük puan aldıkları görülmektedir. Aşırı koruyucu ve izin verici anne baba tutumlarından alınabilecek en yüksek puanların 45 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, her iki grubun daha fazla aşırı koruyucu, daha az izin verici tutumu benimsediklerini belirttikleri görülmüştür.

Tablo 3. Çalışma grubunun benlik saygısı, çocukluklarında kendilerine uygulanan anne baba tutumları ile kendilerinin çocuklarına uyguladıkları anne baba tutumlarına ilişkin bağımsız gruplar için t testi sonuçları

| | | n | \bar{X} | s | sd | T | p |
|----------------------------------|-------|----|-----------|-------|------|-------|-------|
| Benlik Saygısı Puanı | Kadın | 28 | 17,14 | 4,02 | 1,21 | -2,95 | 0,05* |
| | Erkek | 28 | 20,71 | 4,99 | | | |
| Anne Kabul/İlgi/Sevgi Boyutu | Kadın | 27 | 32,37 | 9,11 | 2,13 | -1,94 | 0,05* |
| | Erkek | 28 | 36,50 | 6,51 | | | |
| Anne Sıkı Denetim/Kontrol Boyutu | Kadın | 27 | 37,22 | 9,19 | 2,16 | 1,67 | 0,10 |
| | Erkek | 28 | 33,61 | 6,70 | | | |
| Baba Kabul/İlgi/Sevgi Boyutu | Kadın | 26 | 34,23 | 8,90 | 2,19 | -0,27 | 0,78 |
| | Erkek | 28 | 34,82 | 7,15 | | | |
| Baba Sıkı Denetim/Kontrol Boyutu | Kadın | 26 | 35,69 | 10,17 | 2,46 | 0,50 | 0,62 |
| | Erkek | 28 | 34,46 | 7,82 | | | |
| Ebeveyn Demokratik Boyut | Kadın | 28 | 73,25 | 10,77 | 2,91 | 1,74 | 0,08 |
| | Erkek | 28 | 68,18 | 10,99 | | | |
| Ebeveyn Otoriter Boyut | Kadın | 28 | 21,25 | 7,60 | 1,92 | -0,52 | 0,60 |
| | Erkek | 28 | 22,25 | 6,73 | | | |
| Ebeveyn Aşırı Koruyucu Boyut | Kadın | 28 | 38,93 | 5,18 | 1,53 | 2,53 | 0,01* |
| | Erkek | 28 | 35,07 | 6,20 | | | |
| Ebeveyn İzin Verici Boyut | Kadın | 28 | 20,68 | 5,17 | 1,50 | -0,29 | 0,77 |
| | Erkek | 28 | 21,11 | 6,01 | | | |

Tablo 3'te yer alan bilgiler incelendiğinde, kadın ve erkek tutuklu/hükümlülerin benlik saygısı puanları ($p<0,05$), anne kabul/ilgi/sevgi puanları ($p<0,05$) ve ebeveyn aşırı koruyucu puanlarının ($p<0,01$) anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür.

Kadın tutuklu/hükümlüler ve erkek tutuklu/hükümlülerin benlik saygısı, çocukluklarında kendilerine uygulanan anne baba tutumları ile kendilerinin çocuklarına uyguladıkları anne baba tutumları arasında ilişkinin anlaşılması için "Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Tekniği" uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Çalışma grubunun çocukluklarında kendilerine uygulanan anne baba tutumları ile kendilerinin çocuklarına uyguladıkları anne baba tutumları ve benlik saygılarına ilişkin korelasyon analizi sonuçları

| | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 |
|-------------------------------------|---------|--------|--------|--------|-------|--------|--------|------|---|
| 1.Benlik Saygısı | 1 | | | | | | | | |
| 2. Anne Kabul/ İlgi/ Sevgi Boyutu | ,040 | 1 | | | | | | | |
| 3.Anne Sıkı Denetim/ Kontrol Boyutu | -,391** | ,039 | 1 | | | | | | |
| 4.Baba Kabul/ İlgi/ Sevgi Boyutu | -,045 | ,469** | ,086 | 1 | | | | | |
| 5.Baba Sıkı Denetim/ Kontrol Boyutu | -,357** | ,087 | ,455** | ,445** | 1 | | | | |
| 6.Ebeveyn Demokratik Boyut | -,054 | -,186 | ,048 | -,221 | -,174 | 1 | | | |
| 7.Ebeveyn Otoriter Boyut | ,009 | -,006 | -,011 | -,243 | ,013 | -,144 | 1 | | |
| 8.Ebeveyn Aşırı Koruyucu Boyut | -,239 | -,117 | ,131 | -,140 | -,152 | ,470** | -,331* | 1 | |
| 9.Ebeveyn İzin Verici Boyut | -,092 | ,180 | ,007 | -,103 | ,071 | ,123 | ,080 | ,217 | 1 |

Tablo 4’te yer alan bilgiler incelendiğinde, tutuklu/hükümlülerin Benlik Saygısı puanları ile Anne Sıkı Denetim/Kontrol Boyutu ($r = -.39^{**}$) ve Baba Sıkı Denetim/Kontrol Boyutu ($r = -.36^{**}$) arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Anne Kabul/İlgi/Sevgi Boyutu ile Baba Kabul/İlgi/Sevgi Boyutu arasında ($r = .47^{**}$); Anne Sıkı Denetim/Kontrol Boyutu ile Baba Sıkı Denetim/Kontrol Boyutu arasında ($r = .46^{**}$); Baba Sıkı Denetim/Kontrol Boyutu ile Baba Kabul/İlgi/Sevgi Boyutu arasında ($r = .45^{**}$); Ebeveyn Demokratik Boyut ile Ebeveyn Aşırı Koruyucu Boyut arasında ($r = .47^{**}$) pozitif yönde; Ebeveyn Aşırı Koruyucu Boyut ile Ebeveyn Otoriter Boyut arasında ($r = -.33^*$) negatif yönde anlamlı ilişkiler saptanmıştır ($p < 0,01$, $p < 0,05$).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada cezaevinde bulunan tutuklu/hükümlülerin kendilerine uygulanan anne baba tutumları ile kendilerinin çocuklarına uyguladıkları anne baba tutumları ve benlik saygıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda, kadın tutuklu/hükümlülerin benlik saygısı düzeylerinin daha düşük olduğu, çocukluklarında uygulanan anne kabul/ilgi/sevgi boyutunun erkeklerde daha yüksek olduğu, kadın tutuklu/hükümlülerin çocuklarına karşı daha aşırı koruyucu oldukları, çocukluklarında uygulanan otoriter tutum ile benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu ve çocuklarına uyguladıkları anne-baba tutumlarında kendi anne-babalarının tutumlarından etkilenmedikleri görülmüştür.

Ebeveynleri cezaevine giren çocuklarla yapılan bir çalışmada (Mumola, 2000), çocukların babaları cezaevine girdikten sonra %90’ının annelerinin yanında kaldığı; çocukların anneleri cezaevine girdiğinde ise %28’inin babalarının, %53’ünün büyük anne-babalarının, %25,7’sinin diğer akrabalarının, küçük bir grubun ise sosyal hizmetler himayesinde kaldığı bildirilmiştir. Bu çalışmada yer alan erkek tutuklu ve hükümlülerin kendileri cezaevindeyken çocuklarının %79’unun annelerinin yanında; kadın tutuklu ve hükümlülerin çocuklarının ise %29’unun babalarının yanında kaldığı görülmüştür. İlgili literatürle uyumlu şekilde, ebeveynlerden anne cezaevine girdiğinde çocuğun cezaevi dışındaki bakımının daha olumsuz etkilendiği söylenebilir. ABD’deki cezaevlerinde anne babaların yaklaşık %57’sinin çocuklarının kendilerini ziyaret edemediklerini belirtmişlerdir (Mumola, 2000). Bu çalışmada kadın tutuklu ve hükümlülerin %32’sinin, erkek tutuklu ve hükümlülerin ise %18’inin çocuklarının kendilerini ziyaret edemedikleri belirlenmiştir.

İlgili literatür incelendiğinde kadınların benlik saygılarının erkeklerden daha düşük düzeyde olduğu görülmüştür (Bleidorn ve diğ., 2016; Chubb, Fertman ve Ross, 1997; McMullin

ve Cairney, 2004; Moksnes, Moljord, Espnes, ve Byrne, 2010; Rosenfield, 1989; Wilgenbush ve Merrel, 1999). Benzer şekilde bu çalışmada, kadın tutuklu/hükümlülerin benlik saygısı düzeylerinin erkek tutuklu/hükümlülere göre daha düşük olduğu görülmüştür. Suç eylemi, eğitim, sosyal, ekonomik ve psikolojik gibi çok sayıda faktörden etkilenmektedir. Kadın tutuklu/hükümlülerle yapılan çalışmalarda kadın tutuklu/hükümlülerin cezaevine girmeden önce daha problemlili geçmişlere sahip oldukları, sosyal destek eksiklikleri yaşadıkları, eğitimsizlik ve maddi problemlere sahip oldukları bilinmektedir. Ayrıca kadın tutuklu/hükümlülerin cezaevinde girdikten sonra da sosyal desteklerinin azaldığı, cezaevinde bulunma nedeniyle psikolojik sağlıklarının olumsuz etkilendiği bilinmektedir. Cezaevi dışında da kadınların maddi gelirlerinin erkeklere göre daha az olması, eğitim düzeylerinin daha düşük olması, çocuklarının farklı yerlerde kalması, çocuklarını az görme gibi nedenlerin benlik saygılarının azalmasına neden olabileceği değerlendirilmektedir.

Suçla karışma ile çocuk yetiştirme tarzları arasında ilişkileri ortaya koyan çalışmalar incelendiğinde, otoriter, izin verici-ihmkar gibi anne baba tutumlarının öfkeli ve saldırgan davranışlarla ilişkili olduğu, duygusal ve davranışsal problemlerin ciddiyetini ve çocukların suçla bulaşma olasılıklarını artırdığı bildirilmektedir (Chipman, Olsen ve Klein, 2000; Bergman ve Walker, 1997; Ersen, İlnem, Havle, Yener, Karamustafaloğlu ve İpekçioğlu, 2001; Hovee, Blokland, Dubas, Loeber, Gerris ve Van der Laan, 2008; Hovee, Dubas, Gerris, Van der Laan ve Smeenk, 2011; Jonson-Reid, 2004; Lipsey ve Derzon, 1998; Spaccarelli vd., 1995; Steinberg, Eisengart ve Cauffman, 2006). Bu çalışmada erkek tutuklu/hükümlülerin çocukluklarında kendilerine uygulanan anne kabul/ilgi/sevgi boyutunun kadın tutuklu/hükümlülere göre daha yüksek olarak algılandığı görülmüştür. Kağıtçıbaşı (1982)'nin çocuğa verilen değer, cinsiyet rolleri ve verimlilik konusunu ele aldığı bir çalışmada, çocuğa verilen değer, sosyoekonomik faktörlerden etkilendiğini ve bu durumun aile içi iletişim ve etkileşimi etkilediğini belirtmiştir. Ailelerin, ekonomik anlamda aileye katkısından ötürü erkek çocuklarının olmasını daha çok istediklerini belirttikleri belirlenmiştir. Atalay-Yalçın ve Türnüklü'nün (2011) yaptıkları bir çalışmada, kadınların erkeklere göre çocuklarına karşı daha koruyucu tutum benimsedikleri ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde bu çalışmada da kadın tutuklu/hükümlülerin erkek tutuklu/hükümlülere göre çocuklarına karşı daha aşırı koruyucu olduklarını belirttikleri görülmüştür.

Yapılan çalışmalarda demokratik anne baba tutumunu benimseyen ailelerin çocuklarının otoriter anne baba tutumunu benimseyen ailelerin çocuklarına göre benlik saygısı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür (Balat ve Akman, 2004; Baybek ve Yavuz, 2005; DeHart, Pelham ve Tennen, 2006; Duru, 1995; Evrengöl, Canat ve Köker, 1992; Güngör, 1989; Herz ve Gullone, 1999; Haktanır ve Baran, 1998; Suner-Ikiz, 2000; McKinney, Milone ve Renk, 2011; Milevsky, Schlechter, Netter ve Keehn, 2007; Rudy ve Grusec, 2006; Sümer ve Güngör, 1999; Tunç ve Tezer, 2006; Wilkinson, 2004; Pomerantz ve Eaten, 2000). İlgili alanda yapılmış çalışmalarda benlik saygısının oluşmasında ebeveyn ile çocuk arasındaki ilişkinin temel öneme sahip olduğu görülmektedir. Çocuklar, ebeveynleriyle ilişkilerinde kendisini seven, güvenen ve ilgilenen ebeveynlerinin varlığında yüksek benlik saygısı geliştirir (Kağıtçıbaşı ve Cemalciler, 2014). Sıkı denetim/kontrol boyutu yüksek çocuk yetiştirme tutumuna sahip ebeveynler, çocukları için kararları kendileri alırlar ve söylediklerinin sorgusuz biçimde kabul edilmesini beklerler. Çocukları istediklerini yapmazlarsa güce ve cezaya başvururlar. Özerklik tanınmayan çocuklarda benlik saygısı düşük olur (Berk, 2013). Bu çalışmada da çocukluklarında kendilerine uygulanan anne-baba sıkı denetim/kontrol boyutları ile benlik saygısı düzeyleri arasında olumsuz yönde anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Tutuklu ve hükümlülerin kendi çocuklarına uyguladıkları anne-baba tutumları incelendiğinde, her iki grubun demokratik boyut açısından yüksek, otoriter boyut açısından düşük puan aldıkları, daha fazla aşırı koruyucu ve daha az izin verici tutumu benimsediklerini belirttikleri görülmüştür. Tutuklu/hükümlülerin kendilerinin çocuklarına uyguladıkları ebeveyn tutumları açısından kadın tutuklu/hükümlülerin erkek tutuklu/hükümlülere göre daha aşırı

koruyucu oldukları saptanmıştır. Çocukluklarında kendilerine uygulanan anne baba tutumları açısından anne kabul/ilgi/sevgi boyutunun erkeklerde daha yüksek olduğu görülmüştür. Tutuklu/hükümlülerin çocuklarına uyguladıkları anne-baba tutumlarında kendi anne-babalarının tutumlarından etkilenmedikleri görülmektedir. Tutuklu hükümlülerin çoğunun çocuklarından ayrı kalmalarının ve suç, mahkeme ve cezaevi gibi deneyimlerinin bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Kendilerinin yaşadıkları süreçleri çocuklarının yaşamalarını istememeleri çocuklarına karşı benimsedikleri tutumların nedeni olabilir. Bu çalışmada ortaya çıkan sonuçların daha ayrıntılı ele alınabilmesi ve daha iyi anlaşılabilmesi için gözlem-görüşme, odak grup çalışmaları nitel araştırma yöntem ve teknikler kullanılabilir ve cezaevinde bulunmayan bireylerin katıldığı kontrol gruplu çalışmalar yapılabilir. Ayrıca, tutuklu/hükümlülerin cezaevinden tahliye olduktan sonra çocuklarıyla olan ilişkileri, etkileşimleri ve onlara karşı sergiledikleri anne baba tutumları araştırılabilir ve anne baba tutumu, aile ilişkileri, çocuğa yaklaşım gibi konularda müdahale programları hazırlanıp uygulanabilir.

Kaynakça

- Aebi, M.F., Tiago, M.M. ve Burkhardt, C. (2015). *SPACE I – Council of Europe Annual Penal Statistics: Prison populations*. Survey 2014. Strasbourg, Council of Europe.
- Akister, J. ve Johnson, K. (2004). “The Parenting Task: Parent’s Concerns and Where They Would Seek Help”, *Journal of Family Social Work*, 8(2): 53-64.
- Atalay-Yalçın, F. ve Türnüklü, A. (2011). “Algılanan Ana Baba Davranışları ve Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişki”, *e-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 6(1): 717-735.
- Balat, G.U. ve Akman, B. (2004). “Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Lise Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2): 175-183.
- Baybek H., ve Yavuz S. (2005). “Muğla Üniversitesi Öğrencilerinin Benlik Saygılarının İncelenmesi”, *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, 14: 73-95.
- Bergman, A.J. ve Walker, E. (1995). “The Relationship Between Cognitive Functions and Behavioral Deviance in Children at Risk for Psychopathology”, *Journal of Child Psychology & Psychiatry*, 36: 265-278.
- Berk, E. L. (2013). *Çocuk Gelişimi* (Çev: A. Dönmez), Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Bleidorn, W., Denissen, J., Gebauer, J., Arslan, R., Rentfrow, P., Potter, J., (2016). “Age and Gender Differences in Self-Esteem – A Cross-Cultural Window”, *Journal of Personality and Social Psychology*, 111(3): 396-410.
- Budak S. (2003). *Psikoloji Sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., vd. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, 15. Baskı, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Chipman, S., Olsen, S.F., Klein, S. vd. (2000). Family Relations, Differences in Retrospective Perceptions of Parenting of Male And Female Inmates and Non-Inmates, *Family Relations*, 49 (1): 5-12.
- Çuhadaroğlu, F. (1986). *Adolesanlarda Benlik Saygısı*, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Chubb, N. H., Fertman, C. I. ve Ross, J. L. (1997). Adolescent Self-Esteem and Locus of Control: A Longitudinal Study of Gender and Age Differences, *Adolescence*, 32: 113-129.
- DeHart, T., Pelham, B. W. ve Tennen, H. (2006). “What Lies Beneath: Parenting Style and

- Implicit Self-Esteem”, *Journal of Experimental Social Psychology*, 42: 1-17.
- Dökmen, Ü. (1985). “Aile İçi İletişim Çatışmalarının Transactional ve Graph Analiz ile İncelenmesi”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 18: 53-66.
- Duru, A. (1995). *İlkokul 5. Sınıf Öğrencilerinin Benlik Saygısı ile Ana Baba Tutumları Arasındaki İlişki*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Ersen, H., İlnem, M. C., Havle, N., Yener, F., Karamustafalıoğlu, N. ve İpekçioğlu, D. (2011). Suç İşlemiş Kadınların Sosyodemografik Özellikleri Anne Baba Tutumları ve Öfke İfade Biçimlerinin Değerlendirilmesi, *Klinik Psikiyatri*, 14: 218-229.
- Evrengöl, A., Canat, S. ve Köker, A. S. (1992). “Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Psikolojik Özellikler ve Anne-Baba Tutumları Arasındaki İlişkiler”, *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 45(3): 499-506.
- Güngör, A. (1989). *Lise Öğrencilerinin Özsaygı Düzeylerini Etkileyen Etmenler*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Haktanır, G. ve Baran, G. (1998). “Gençlerin Benlik Saygısı Düzeyleri ile Anne Baba Tutumlarını Algılamalarının İncelenmesi”, *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 5(3): 134-141.
- Herz, L. ve Gullone, E. (1999). The Relationship Between Self-Esteem and Parenting Style: A Cross-Cultural Comparison of Australian and Vietnamese Australian Adolescents, *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 30: 742-761.
- Hoeve, M., Blokland, A., Dubas, J.S., Loeber, R., Gerris J. R. M. ve Van der Laan, P. H. (2008). Trajectories of Delinquency and Parenting Styles, *Journal of Abnormal Child Psychology*, 36: 223-235.
- Hoeve, M., Dubas, J. S., Gerris, J. R. M., van der Laan, P. H. ve Smeenk, W. (2011). Maternal and Paternal Parenting Styles: Unique and Combined Links to Adolescent and Early Adult Delinquency, *Journal of Adolescence*, 34(5): 813-827.
- Jonson-Reid, M. (2004). Child Welfare Services And Delinquency: The Need To Know More, *Child Welfare*, 83: 157-173.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1982). *The Changing Value of Children in Turkey*. (Pub. No. 60-E). Honolulu Hawaii: East-West Center.
- Kağıtçıbaşı, Ç. ve Cemalcılar Z. (2016). *Dünden Bugüne İnsan Ve İnsanlar-Sosyal Psikolojiye Giriş*, İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Kitabevi.
- Krull D. S. (2014). *Introduction to Psychology*. Charlotte, NC: Kona Publishing and Media Group.
- Lipsey M.W. ve Derzon J.H. (1998). Predictors of Violent or Serious Delinquency in Adolescence and Early Adulthood: A Synthesis of Longitudinal Research, (Eds. R Loeber, DP Farrington), *Serious and Violent Juvenile Offenders: Risk Factors and Successful Interventions* (pp. 86-105). Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.
- McKinney, C., Milone, M. ve Renk, K. (2011). Parenting and Late Adolescent Emotional Adjustment: Mediating Effects of Discipline and Gender, *Child Psychiatry & Human Development*, 42: 463-481.
- McMullin J. A. ve Cairney J. (2004). Self-Esteem and the Intersection of Age, Class, and Gender, *Journal of Aging Studies*, 18: 75-90.

- Milevsky, A., Schlechter, M., Netter, S. ve Keehn, D. (2007). Maternal and Paternal Parenting Styles in Adolescents: Associations with Self-Esteem, Depression and Life-Satisfaction, *Journal of Child and Family Studies*, 16: 39-47.
- Moksnes, U.K., Moljord, I.E.O., Espnes, G.A. ve Byrne, D.G. (2010). The Association Between Stress and Emotional States in Adolescents: The Role of Gender and Self-Esteem, *Personality and Individual Differences*, 49: 430-435.
- Mumola, C.J. (2000). *Incarcerated Parents and Their Children*. Bureau of Justice Statistics Special Report. Washington, DC: Department of Justice.
- Pomerantz, E. M. ve Eaton, M. M. (2000). Developmental Differences in Children's Conceptions of Parental Control: They Love Me, But They Make Me Feel Incompetent, *Merrill-Palmer Quarterly*, 46: 140-167.
- Radey, M. ve Randolph, K. A. (2009). Parenting Sources: How Do Parents Differ in Their Efforts to Learn About Parenting? Family Relations: An Interdisciplinary, *Journal of Applied Family Studies*, 58(5): 536-548.
- Rosenfield S. (1989). The Effect of the Women's Employment: Personnel Control and Sex Differences in Mental Health, *Journal of Health and Social Behavior*, 30: 77-91.
- Rudy D. ve Grusec J.J. (2006). Authoritarian Parenting in Individualist and Collectivist Groups: Associations with Maternal Emotion and Cognition and Children's Self-Esteem, *Journal of Family Psychology*, 20: 68-78.
- Ryder, V. (1995). *Parents and Their Children*. United States: The Goodheart-Willcox Company, Inc.
- Schultz, J. ve Vaughn, L. (1999). Brief Report: Learning to Parent: A Survey of Parents in an Urban Pediatric Primary Care Clinic, *Journal of Pediatric Psychology*, 24: 441-445.
- Simons, R.L., Whitbeck, L.B., Conger, R.D. ve Chyi-In, W. (1991). "Intergenerational Transmission of Harsh Parenting", *Developmental Psychology*, 27 (1): 159-171.
- Spaccarelli S., Coatsworth J.D. ve Bowden B.S. (1995). Exposure to Serious Family Violence Among Incarcerated Boys: Its Association with Violent Offending and Potential Mediating Variables, *Violence and Victims*, 10: 163-182.
- Steinberg, L., Blatt Eisengart, I. ve Cauffman, E. (2006). Patterns of Competence and Adjustment Among Adolescents from Authoritative, Authoritarian, Indulgent, and Neglectful Homes: A Replication in a Sample of Serious Juvenile Offenders, *Journal of Research on Adolescence*, 16(1): 47-58.
- Steinberg, L., Lamborn, S.D., Darling, N. et al. (1994). Over-Time Changes in Adjustment and Competence Among Adolescents from Authoritative, Authoritarian, Indulgent, and Neglectful Families", *Child Development*, 65: 754-770.
- Sümer, N. ve Güngör, D. (1999). "Çocuk Yetiştirme Stillerinin Bağlanma Stilleri, Benlik Değerlendirmeleri ve Yakın İlişkiler Üzerindeki Etkisi", *Türk Psikoloji Dergisi*, 14 (44): 35-58.
- Suner-İkiz, E. (2000). *Farklı Liselerdeki Ergenlerin Benlik Saygısı, Akademik Başarı ve Sürekli Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişki*, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek lisans Tezi, İzmir.
- Tunç, A. ve Tezer, E. (2006). Çocuk Yetiştirme Stilleri ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(25): 37-41.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). Hükümlü ve Tutuklu Sayısı
<http://tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> (Erişim tarihi: 20.05.2019).

- Walmsley, R. (2016). *World Prison Population List*. London: International Centre for Prison Studies.
- Walmsley, R. (2015). *World Female Imprisonment List*. London: International Centre for Prison Studies.
- Wasserman, G.A., Miller, L.S., Pinner, E. et al (1996). "Parenting Predictors of Early Conduct Problems in Urban, High-Risk Boys", *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 35: 1227-1236.
- Wilgenbush, T. ve Merrel, K.W. (1999). Gender Differences in Self-Concept Among Children and Adolescents: A Meta Analysis of Multidimensional Studies, *School Psychology Quarterly*, 14: 101-120.
- Wilkinson R.B. (2004). The Role of Parental and Peer Attachment in the Psychological Health and Self-Esteem of Adolescents, *Journal of Youth and Adolescence*, 33: 479-493.
- Yavuzer H. (2001). *Ana-Baba ve Çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.